

NÕUKOGU SOOVITUS,

10. juuli 2012,

milles käsitletakse Portugali 2012. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Portugali stabiilsusprogrammi (2012–2016) kohta

(2012/C 219/20)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

olles konsulteerinud majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive strateegia, s.o strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.
- (2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovitusel liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta, ⁽²⁾ mõlemat dokumenti koos nimetatakse koordsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koordsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.
- (3) Nõukogu võttis 12. juulil 2011 vastu soovitusel ⁽³⁾ Portugali 2011. aasta riiklikku reformikava kohta.

(4) Komisjon võttis 23. novembril 2011 vastu teise igaaastase majanduskasvu analüüsi, mis vastavalt strateegiale „Euroopa 2020” tähistab majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise teise Euroopa poolaasta algust.

(5) Euroopa Parlament on kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1466/97 nõuetekohaselt kaasatud Euroopa poolaasta raames toimuvasse ning 15. veebruaril 2012 võttis ta vastu resolutsiooni tööhõive- ja sotsiaalsete aspektide kohta 2012. aasta majanduskasvu analüüsis ja resolutsiooni 2012. aasta majanduskasvu analüüsi täiendamise kohta.

(6) Euroopa Ülemkogu kiitis 2. märtsil 2012 heaks finantsstabiilsuse tagamise ja eelarve konsolideerimise prioriteetid ning majanduskasvu hoogustamise meetmed. Ülemkogu toonitas vajadust saavutada diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, taastada tavapärase majandusele laenuandmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

(7) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 2. märtsil 2012 üles esitama õigel ajal kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammi ja riiklikusse reformikavasse.

(8) Portugal esitas 2. mail 2012 oma stabiilsusprogrammi ajavahemikuks 2012–2016 ja 7. mail 2012 oma 2012. aasta riikliku reformikava.

(9) Nõukogu võttis 17. mail 2011 vastu rakendusotsuse 2011/344/EL ⁽⁴⁾ anda Portugalile kolmeks aastaks (2011–2014) keskmise tähtajaga finantsabi vastavalt nõukogu 11. mai 2010. aasta määrusele (EL) nr 407/2010, millega luuakse Euroopa finantsstabiilsusmehhanism ⁽⁵⁾. Otsusele lisatud, samuti 17. mail 2011 alla kirjutatud vastastikuse mõistmise memorandumis ja selle hilisemates lisades on ette nähtud finantsabi andmise majanduspoliitilised tingimused.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ Kehtivad 2012. aastal vastavalt nõukogu 26. aprilli 2012. aasta otsusele 2012/238/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 119, 4.5.2012, lk 47).

⁽³⁾ ELT C 216, 22.7.2011, lk 1.

⁽⁴⁾ ELT L 159, 17.6.2011, lk 88.

⁽⁵⁾ ELT L 118, 12.5.2010, lk 1.

- (10) Kuigi Portugal on mitmes valdkonnas teinud suuri edusamme, on veel lahendamist vajavaid olulisi probleeme. Selleks et valitsus suudaks majanduse kohandamise programmi perioodi jooksul täielikult taastada turulepääsu, on eriti oluline saavutada eelarve-eesmärgid. 2012. aasta eelarve täitmist ähvardavate ohtude vähendamiseks on eriti oluline ellu viia majanduse kohandamise programmi kohased struktuurised ja eelarvemeetmed. Samal ajal peab valitsus jätkama reformide elluviimist Portugali konkurentsivõime parandamiseks. 2012. aasta eelarve ei järgi varem koostatud nn fiskaalse devalveerimise kava. Seda olulisem on kiiresti ellu viia töö- ja tooteturu täiendav struktuurireform eesmärgiga vähendada tööjõu ühikukuluseid, suurendada paindlikkust ja piirata turuletuleku tõkkeid. Reforme takistavate erahuvide ületamiseks peab valitsus tegutsema sihikindlalt ja otsustavalt.
- (11) Üldiselt järeldati majanduse kohandamise programmi kolmandal läbivaatamisel, et Portugal rakendab 17. mai 2011. aasta vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud tingimuslikkust ajakava kohaselt. Seejuures ületati 2011. aastaks kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärk (5,9 % SKPst), kandes riigile üle pankade pensionifondide vahendeid summas, mis moodustas 3½ % SKPst. Ka seda ühekordset tehingut arvestamata oli 2011. aasta struktuurine konsolideerimine märkimisväärne, ulatudes 3½ protsendini SKPst. Pangad on teinud vajalikke edusamme, et täita 2012. aasta lõpuks majanduse kohandamise programmis ette nähtud kapitalinõuded, ent kapitalipositsiooni tuleb 2012. aastal veelgi parandada vastavalt kõnealuse programmi tingimustele ja Euroopa Pangandusjärelevalve nõudele katta riigivõlaga seotud riskid, samuti tulenevalt kohapealsete kontrollkäikude erikavast ja pankade pensioniskeemide kavandatavast ümberpaigutamisest. 2012. aasta juuni alguses teatas valitsus, et annab riiklikke vahendeid kolmele peamisele pangale, mis võimaldaks majanduse kohandamise programmi kohaseid kapitalinõudeid täita. 2012. aasta juuni alguses töötajate tasandil lõpule viidud neljandal läbivaatamisel leidsid kinnitust kolmanda läbivaatamise tulemused, et majanduse kohandamise programmi rakendamine püsib ajakavas.
- (12) Kuna eksport ja tarbimine olid prognoositust suuremad, vähenes SKP 2011. aastal vähem, kui prognoositi. 2011. aasta neljandas kvartalis ja 2012. aasta alguses oli riigi sisenõudlus aga nõrk, töötus kasvas järsult ja ettevõtjate kindlustunne oli vähene. Komisjoni talituste kevadprognoosi kohaselt on 2012. aasta väljavaated halvenenud ja uue prognoosi kohaselt väheneb SKP 3,3 %. 2013. aasta majanduskasv on kesisem, kui algselt arvati. Kuigi maksebilansi kohandamine on seni olnud väga kiire ning Portugali eksportkaupade turuosa väljaspool liitu on suurenenud ja import on märgatavalt vähenenud, ei ole sugugi kindel, et selline suundumus jätkub. Kuna Portugali välisvõlg on väga suur, vajab ta veel väga suurt täiendavat struktuurset kohandamist.
- (13) 2012. aasta eelarves on valitsemissektori eelarve puudujäägi eesmärgiks 4,5 % SKPst, mis on kooskõlas majanduse kohandamise programmi nõuetega ja ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames Portugalile antud nõukogu soovitusetega. Stabiilsusprogrammis esitatud keskpika perioodi eelarve konsolideerimise kavad vastavad samuti majanduse kohandamise programmi kohastele valitsemissektori eelarvepuudujäägi eesmärkidele ja vastavalt prognoosile väheneb puudujääk 2013. aastaks alla 3 % SKPst. 2012. aasta eelarve hõlmab konsolideerimismeetmeid enam kui 5 % ulatuses SKPst, mis koosnevad alalistest struktuurimeetmetest. Kaks kolmandikku meetmetest on kulude poolel ja hõlmavad avaliku sektori palkade ja pensionite märkimisväärseid kärpeid, avaliku sektori töötajate arvu vähendamist 2 % võrra (täistööaja ekvivalentides) ja riigi omanduses olevate ettevõtete ratsionaliseerimist. Tulude poolel nähakse eelarves ette maksuvabastuste vähendusi, tavalise käibemaksuääraga maksustatavate kaupade ja teenuste arvu suurendamist, kõrgem üksikisiku ja ettevõtte tulumaks, aktsiiside suurendamist ning tõhusamaid meetmeid võitlemaks maksudest kõrvalehoidumise ja maksupettustega. Prognoositakse puudujäägi edasist vähenemist 2014. aastal 1,8 protsendini SKPst ja 2015. aastal 1 protsendini SKPst. Põhilised ohud eelarve-eesmärkidele seonduvad peamiselt riigi omanduses olevate ettevõtete sektori ning kohalike ja piirkondlike omavalitsustega. Struktuurse tasakaalu seisukohast prognoositakse 2011.–2012. aastal struktuuriliseks eelarvekohanduseks üle 7 protsendipunkti SKPst. Keskpika perioodi eesmärgis (–0,5 % SKPst) on asjakohaselt arvesse võetud stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Riigivõlg saavutab prognooside kohaselt maksimumtaseme 2013. aastal (115,7 % SKPst), mille järel hakkab see järk-järgult vähenema. Majanduse kohandamise programmi töötajate tasandil tehtud neljandal läbivaatamisel leidis kinnitust, et 2012. aastaks seatud eelarvepuudujäägi eesmärki on võimalik saavutada, kuna eelarve täitmine 2012. aasta esimesel neljal kuul oli ootuspärane ning eelarveprognoosides esitatuga võrreldes järsemast töötuse suurenemisest ja maksuvaenulikumatel kasvuteguritel tekkivaid ohte tasakaalustatakse kokkuhoiumeetmetega eelarve muudes osades.
- (14) Praeguseks on tehtud märkimisväärseid edusamme ja majanduse kohandamise programmi täielik edu sõltub olulisel määral sellest, kuidas viiakse ellu laialdased struktuurireformid, mille eesmärk on suurendada paindlikkust ja kõrvaldada kitsaskohad, mis on riigi majanduses põhjustanud aastakümnepikkuse seisaku. Tööturu, tervishoiu, eluaseme-, kohtusüsteemi, maksejõuetusmenetluse ja reguleeriva raamistiku (sealhulgas konkurentsivaldkonda reguleeriva raamistiku) valdkonnas viiakse ellu ulatuslikku ja ambitsioonikat reformikava. Ka erastamine on kulgenud väga edukalt. Seevastu võrgutööstustes on edusammud olnud tagasihoidlikumad. Eelkõige on

esitatud igakülgne strateegia energiasektori võla kasvu pidurdamiseks liiga kõrge üüri probleemi lahendamise kaudu ning kõnealust strateegiat tuleb rakendada eelolevatel kuudel.

(15) Struktuurifondide valdkonnas toimub uute kavade koostamine, mille käigus keskendutakse noorte tööhõive toetamisele ning eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime parandamisele. Uued karmimad meetmed on ette nähtud seoses tööturu vajadustele kohandamise, koolituse ja kutsenõuetega ning seoses sellega, kuidas parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu rahastamisele.

(16) Portugal on laiendatud euroala pakti alusel võtnud mitmeid kohustusi. Kohustused ja 2011. aastaks võetud kohustuste täitmine on seotud konkurentsivõime, tööhõivemäära ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse suurendami-

sega, tugevdades samal ajal riigi rahanduse jätkusuutlikkust,

SOOVITAB Portugalil võtta ajavahemikus 2012–2013 järgmisi meetmeid:

rakendada meetmeid, mis on sätestatud rakendusotsuses 2011/344/EL ning mida on täpsustatud 17. mai 2011. aasta vastastikuse mõistmise memorandumis ja selle hilisemates lisades.

Brüssel, 10. juuli 2012

Nõukogu nimel

eesistuja

V. SHIARLY